

Christina Rossetti

Kató húgom

Csak falusi lányka voltam,
Megedzett a nap és a szél.
Suhancokkal kóboroltam,
Szépségem magáért beszél.
Miért talált rám egy nagy úr
Incselkedőn nyelvet öltve?
Miért talált rám egy nagy úr,
Szívem egészét kitöltve?

Palotába értünk ketten –
Örömök felé terelve –
Szégyenbe esve, így lettem
Játékszere és szerelme.
Selyembojtként hordott engem,
Mint egy kesztyűt, úgy cserélt le.
Így most bukottan kell tengnem,
Angyalarcom fordult át kiéltre.

Kató asszony, Kató húgom,
Nálam is szebbé serdültél.
Kiálltál elé. Megsúgom:
Kidobott. Helyemre ültél!
Leste lépted az ösvényen,
Serény munkád a rozsmezőn;
Magához emelt. Fösvényen
Mellelte állsz védelmezőn.

Mert jó voltál és oly tiszta,
Mátkájának elfogadott:
A népek szerint oly tiszta,
Míg én bűnös, kitagadott.
Én itt bömbölök a porban,
Te aranyban dúskálsz, mulatsz:
Jobb vagy nálam, vagy csak egy a sorban?
Erősebb a szárnyad, jobban mutatsz.

Igaz volt az én szerelmem,
 A tiéd homokba írtad:
 Ha nem nekem kéne perelnem,
 Ha te volnál, ki egykor bírtad,
 Tőlem csókot nem rabolna,
 Meg nem vesz birtok, hetyke rét:
 Hanem arcul köptem volna,
 Eltaszítva finom kezét.

Mégis van egy ritka kincsem,
 Ami már tiéd nem lehet:
 Gyűrűd, ruhád van vagy nincsen,
 Tudod, a sors mindent elvehet.
 Én szégyenem, büszkeségem,
 Fiam, lásd, anya utolért:
 Apád mindenét e földön-égen
 Megadná az egyetlen utódért.

William Butler Yeats

A sellő

A sellő egy legényt talált,
 Vele szerelembe esett,

Az is átölelte a lányt,
 A pár útja a mélybe vezet.

De nem győzte le a halált,
 A kedves a vízbe veszett.

M. Pálffy Erika fordításai

Christina Rossetti (1830–1894) Londonban, olasz emigránsok gyermekeként született. Szonetteket, balladákat, himnuszokat írt. A vallási történetek szereplői gyakran megjelennek műveiben. A romantikához híven versei melankolikusak, a boldogtalan szerelem, elmúlás, bánat témáit járják körül.

Versek és versváltások Ono no Komacsitól

Régi és új versek gyűjteménye (Szerelem, második kötet, 556–557.)

Egyszer, amikor az Alsó-Izumo templomban valakinek a gyászszertartásán vett részt, a szertartást vezető Sinszei szerzetes szavait foglalta versbe, és elküldte Ono no Komacsinak:

Abe no Kijojuki

Hiába rejtem,
ruhámon nem maradnak
e fehér gyöngyök:¹
lám – mert nem látnak téged –
szemem könnyei voltak!

Válasz:

Ono no Komacsi

Hamis könnyeid
azok, mik köntösödön
gyöngyökké lettek.
Enyéimnek gátja nincs:
mint vízesés, ömlenek.

Régi és új versek gyűjteménye (Szerelem, harmadik kötet, 657.)

Téma nélkül:

Ono no Komacsi

Végtelen vágyam
lámpafényét követem,
s meglátogatlak.
Csak éjszaka, álmomban:
nem szólhat érte senki!²

¹ A kor egyik legismertebb buddhista szútrája, a *Lótusz szútra Jövendölés ötszáz tanítványnak* című fejezetében szereplő példázaton alapul. Egy ember meglátogatja a barátját, iszogatnak, majd lerészegedik és elalszik. Barátja eközben egy értékes gyöngyöt varr ruhája belsejébe, ám ő akkor sem veszi észre, amikor felébred, ezért rengeteget küzd a megélhetéséért, és csak akkor tudja meg, milyen értékes gyöngyöt rejt a ruhája, amikor barátja később elárulja neki. Ebben a versben a példázatra való utalás csupán költői eszköz, tehát a vers mondani-valója nem kötődik a szútra tanításához, mindössze a buddhista szertartáson elhangzottak (feltehetően éppen a *Jövendölés...* című fejezetet recitálták) ihlethették.

² A Heian-korban mindig a férfi látogatta választottját, a nők csak otthon várakozhattak és fogadhatták kedvesüket vagy férjüket.

Régi és új versek gyűjteménye (Szerelem, ötödik kötet, 782–783.)

Téma nélkül:

Ono no Komacsi

Azt hiszem, most már –
 hogy én, mint téli eső,
 hullok a porba –
 szavaid levelekként
 fakulnak, s szállnak máshoz.

Válasz:

Ono no Szadaki

Érted epedő
 szívem hogyha falevél
 volna, csak akkor
 hullna és bolyongana,
 amerre a szél fújja.

Régi és új versek gyűjteménye (Vegyes dalok, második kötet, 938.)

Válaszul költötte, amikor Fun'ja no Jaszuhidét Mikava tartomány harmadrangú tisztviselőjévé választották, és a férfi megkérdezte: – Nem lenne kedved egy kicsit körülnézni itt a tartományban?

Ono no Komacsi

Bús magány emészt,
 testem, mint lomha hínár:
 gyökere szakad.
 Hogyha jön a víz árja,
 megyek, bármerre sodor.

Híres japán tankák a kezdetektől a X. századig³**Új régi és új versek gyűjteménye (Vegyes témájú dalok második kötete, 1687.)**

Téma nélkül:

Tenzsi császár

Aszakura,⁴ oh!
 Rönkpalota lakomban
 midőn pihenek,

³ Alább hét olyan klasszikus japán tanka fordítását közöljük, amelyeket a X. század második felétől kezdve gyakran idéztek a költészetben, és a prózai művekben is sok helyen találunk rájuk utalást.

⁴ Helynév Csikuzen tartományban (a mai Fukuoka megye), Japán déli részén.

nekem bemutatkozván
kinek fia látogat?

Régi és új versek gyűjteménye (Elválás, 404.)

Akkor költötte, amikor a Sigai-szorosnál beszélgetett valakivel, majd elváltak:
Ki no Curajuki

Kezeim közül
csorduló vízcseptől is
felkavarodó
hegyi kút nem oltja szomjám,
s most tóled is válnom kell.

Régi és új versek gyűjteménye (Szerelem, ötödik kötet, 756.)

Téma nélkül:

Isze úrhölgy

Mint kedvesemmel,
szívem bánattal bélelt
ruhámon ülő
holddal rokon: még az ő
arca is könnytől ázik!⁵

Régi és új versek gyűjteménye (Keleti dalok, 1093.)

Ismeretlen költő

Ha én tégedet
elhagyván mást szerető
csapodár leszek,
Szue-hegy⁶ fenyőjén át
csapjanak a hullámok!

Szemelvények gyűjteménye (Tavaszi, 15.)

Reizei császár⁷ paravánképéhez, melyen egy virágzó szilvafás házhoz vendég érkezik:

Taira no Kanemori

⁵ A könnyektől átázott ruha a bánat gyakori kifejezőeszköze a klasszikus japán költészetben. Itt a könnyektől nedves ruhán tükröződő holddal azonosítja magát a költőnő.

⁶ A hagyomány szerint Japán északkeleti részén található, ám nem tudni, egy konkrét helyet jelölő tulajdonnévről vagy köznévről van-e szó.

⁷ 967 és 969 között uralkodott.

Kertemben nyíló
szilvafa magas ágát
láttad meg talán?
Nem gondoltam, és mégis
eljöttél ma énhozzám.

Szemelvények gyűjteménye (Nyár, 104.)

Az Enrjaku-korszakban⁸ költötte egy dalversenyen:

Tadamine

Éjszaka mélyén,
hogya fel nem ébredek,
kakukk énekét
nem hallhattam volna, oh,
csak ha elmondják nekem!

Új császári antológia (Vegyes dalok negyedik kötete, 1291.)

A Sikaszuga-hágónál költötte:

Nakacukasza

Átkeljek rajta?
Ha nem kelek, szenvedek,
sikaszugai
gázlóhoz⁹, ha érkezem,
gondolkodóba esem.

Fittler Áron fordításai

Ono no Komacsi

IX. századi költőnő, a kor leghíresebb hat költőjének (rokka-szen, 六歌仙) egyike. Életéről jóformán semmit nem tudni, annál híresebbek azonban az utókorban kialakult vele kapcsolatos legendák. A 783. vers költőjéről, Ono no Szadakiról szintén nem sokat tudni.

Abe no Kijojuki

Szaga császár (809–823 között uralkodott) kedvelt hivatalnok. Itt szereplő versén kívül mindössze még egy tankája maradt fenn, ugyancsak a *Régi és új versek gyűjteményében*.

Tendzsi császár

668–671 között uralkodott. A kor nagy politikai reformja, a Taika reformok egyik vezéregyénisége, a VIII. századi

⁸ A 782 és 806 közötti időszak, Kanmu császár uralkodásának idején.

⁹ Mikava tartományban (a mai Aicsi megye) a Tojo folyó torkolatához közeli átkelő.

Tízezer falevél gyűjteménye (Man'jósú, 万葉集) című versantológia egyik költője.

Ki no Curajuki

?872–?945. Korának egyik legnagyobb költője, a *Régi és új versek gyűjteményének* (*Kokin vakasú*, 古今和歌集) egyik összeállítója, jelentős szerepet vállalt a japán nyelvű költészet (vaka, 和歌) irodalmi közéletben való elterjedésében. Fiatalkora óta számos költői versenyen (utaavasze, 歌合) szerepelnek versei, a 930 és 935 közötti Tosza tartományi kormányzósága idején pedig maga is rendez költői versenyeket. Toszából a fővárosba (Heiankjó) való hazautazását az első japán nyelvű naplóban, a *Toszai naplóban* (*Tosza nikki*, 土佐日記) örökítette meg.

Isze úrhölgy

A IX. század egyik legjelentősebb költőnője, nevét feltehetően apja, Fudzsvira no Cugukage kormányzóságának helye, Isze tartomány (a mai Mie megye) után kapta. Uda császár felesége, Fudzsvira no Onsi (872–907) udvarában szolgál, később Uda császár szeretője. Több költői versenyen is szerepelt, továbbá híresek a császári család lakosztályainak paravánjait díszítő paravándalai (bjóbuuta, 屏風歌) is.

Taira no Kanemori

?–990. A X. század jelentős költője, a harminchat költőóriás (szandzsúrokkaszen, 三十六歌仙) egyike. Korának több költői versenyén szerepelt.

Mibu no Tadamine

X. századi költő és esztéta, a *Régi és új versek gyűjteményének* egyik összeállítója.

Nakacukasza

?912–?991. Isze úrhölgy és Acujosi herceg (Uda császár fia) lánya. Anyjához hasonlóan korának kiemelkedő költőnője, több költői versenyen szerepel, és sok paravándala maradt fenn.

A bagolyisten dala

Ainu legenda

Köszönetmondás. Benjamin Petersonnak szeretnék köszönetet mondani, mert fordításom az ő munkája alapján készült. *The Song The Owl God Sang* az ő munkája, ő japánból fordította angolra a Chiri Yukie által ezelőtt közel 100 éve összegyűjtött dalokat, ainu-szakértők segítségével, a kétnyelvű – ainu és japán – kiadás alapján. Az angol változat volt az egyetlen lehetséges módja számomra annak, hogy megismerjem ezeket a dalokat.

Chiri Yukie és az Ainu Shinyoushu. Néhány órával hirtelen halála előtt, 19 éves korában, Chiri Yukie befejezte az egyetlen könyvet, amit írt, az *Ainu Shinyoshuut*. Az *Ainu Shinyoushu* egy dalgyűjtemény, amely egymás mellett, párhuzamosan tartalmazza a dalokat ainuul és japánul, és egyúttal mint könyv, az első írásos, nyomtatásban megjelent emléke egy régi sámán-kultúrának.

Kik azok az ainuk? Az ainu szó maga embert jelent. Az ainuk egy nagyon régi nép, akik a japán szigeteken éltek a japánok megjelenése előtt, később egyre jobban visszaszorultak északra. Az utóbbi évszázadokban túlnyomórészt Hokkaido és Szahalin szigetein éltek. Ma, 2015-ben, az ainuk jelentik az egyetlen elismert nemzetiségi kisebbséget Japánban.

Az ainuk nyelve és kultúrája alapvetően különbözik mind a japánokétól, mind pedig a szomszédos szárazföld szibériai népeinek kultúrájától. Talán szigetlakó voltuknak, az izoláltságuknak köszönhető, hogy a huszadik század elejéig többet sikerült megőrizniük hagyományaikból, vallásukból, a szájhagyomány útján továbbadt és így fennmaradt legendáikból, mint a környező népeknek.

Chiri Yukie (Chiri a családnév) 1903-ban született, egy olyan időszakban, amikor Hokkaido erős japánosításon és modernizáláson ment keresztül. A városiasodás nagy gyorsasággal haladt előre, magával vonva a hagyományos ainu szokások – medveáldozat, tetoválások stb. – hasonlóan gyors csökkenését. A japánok az ainukat primitív népnek tekintették.

Chiri egy vagyontalan arisztokrata ainu családba született, a nagynénje és a nagyanyja nevelték fel. Mind a két asszony jól ismerte a hagyományos ainu dalokat, melyek gyakran történeteket mondanak el, ahhoz hasonlíthatóan, mint a magyar irodalomban Arany János verses eposzai a magyar történelemtől. Az ainu daloknak nagyon sokféle formája van, illetve nagy a lokális variációk száma. A *weperek*ek népmesék prózában, a *yukarok* énekelt eposzok egykori hősről, és a *kamui yukarok* pedig erősen kötött formájú versek, dalok.

Jellemző ezekre a dalokra, hogy gyakran a démonokról, a természet erőiről szólnak, mert az ainuk gondolkodásában fontos szerepet kapott az emberi világ és a démonvilág, szellemvilág kapcsolatának a kérdése. Ezek a legendák, történetek a mesélőkön keresztül maradtak fent évszázadokon át, de az életmód, az életforma megváltozásával a kihalás veszélye fenyegette őket.

Egy nap a három nőt meglátogatta Kindaichi Kyosuke, egy ismert japán nyelvész, és az ővele történt beszélgetés hatására kezdte el Chiri feljegyezni

nagyanyja és nagynénje történeteit, egyrészt ainu nyelven latin betűket használva, másrészt lefordítva japánra őket.

Chiri Yukie tizenkilenc évesen elutazott Tokióba az első tizenhárom yukar – verses elbeszélés – kiadását előkészíteni Kindaichi segítségével. Aznap, mikor elkészült, egy szívroham következtében meghalt.

Nem sokkal a halála után megjelent Kindaichi szerkesztésében a könyve, és ez a könyv nagy szerepet játszott abban, hogy széles körben ismertté váltak az ainu hagyományok. Emellett Chiri szövegei annyira szépek, érthetőek, hogy az ainu második nyelvként tanulók a tanulásnál is használják.

Ezek a dalok, történetek, verses elbeszélések betekintést nyújtanak egy olyan sámán-kultúrába, mely nagyon hosszú időn keresztül fennállt, de melynek alkotásaiból mára sok elveszett.

Chiri Yukie előszava az Ainu Shinyoushuhoz. Hosszú idővel ezelőtt Hokkaido széles földje egy olyan világ volt, ahol őseink szabadságban élhettek. Mint gyerekek a romlatlan ártatlanságukban, úgy élhették gondtalan életüket Természet Anya védelmében, akinek szeretett gyermekei voltak – milyen boldog emberek lehettek!

Telenként, félrekotorva a vékony havat, mely a mezőket és az erdőket borította, vadászva a medvére a hegyeken keresztül, még mielőtt a világot elborító fagy beállt; a nyári óceán hideg szelében a zöld hullámokon úszva, vitorlát bontva a fehér tengeri sirályok hangos kiáltásai közben, kicsi, levélre hasonlító csónakokban halat keresve; a virágokkal teli tavaszban, fürödve a finom napfényben, együtt énekelve a szüntelenül trillázó madarakkal, örömet és aggófüvet szedegetve, a vörös lombos Elmúlásban, megtörve az érett magokat, nem oltván el éjjelig a lazachalászok tüzeit, hallgatva az egymás után vágyódó szarvasok bőgését a szakadékból, kerek hold mellett álommal teli szunyókálásba merülve – éltek! Ó, micsoda gyönyörű élet lehetett az! A léleknek ez a nyugodt, békés állapota mára már a múlté. Az elmúlt évtizedek szétszaggatták az álmokat, ez a föld gyorsan változik, a hegyek és a rétek helyén falvak jelennek meg, azután a falvak egymás után válnak városokká.

Valahogy, többé-kevésbé észrevétlen módon, a Természet ősrégi formája halványulni kezdett, és az emberek, akik egykor oly boldogan éltek a földeken és a hegyekben, ma már sehol sem találhatóak. Azon kevesek, akik a fajtánkból megmaradtunk, nem teszünk semmit, mert mozdulatlanra dermedt a látása annak az útnak, amelyen a világ elindult. Pedig látjuk a szépségét őseink gyönyörű szellemeinek, annak a lelkiületnek, mely őket vezette, mert minden mozdulatuk, minden gesztusuk a szellemiségük által vezérelt volt; ami mára terhelve lett nyugtalansággal, elégedetlenséggel, legyengült, nyomott, magatehetetlen lett, amin már külső erő sem segíthet. Szomorú látvány, valami, aminek megsemmisülés a sorsa! Ilyen a lelkiületünk ma, ilyen szomorú lelket hordozunk.

Boldog őseinknek hosszú-hosszú idővel ezelőtt lehetetlennek tűnhetett elképzelni, hogy a népük földje ilyen nyomorult állapotba kerül.

Az idő állandóan telik, a világ megállás és vég nélkül változik. Ha az értéktelennek tűnő megmaradtból még fel tud támadni egy nap két-három erős

vezető, akkor talán az a nap sincs messze, mikor csatlakozni tudunk ismét a változó világhoz. Ez igaz kívánságunk, melyért imádkozunk reggel és este.

De... a nyelv, melyet használunk a mindennapokban, hogy megosszuk érzéseinket az őseinkkel, megkopott a használatban. Még a legszebb szavak is, melyeket örököltünk, jórészt félelmet keltő dolgokká váltak, olyanokká, melyek eltűnnek majd gyenge használóikkal együtt. Ó, milyen szívet tépő dolog! – és már majdnem csak egy emlék.

Én, aki ainunak születtem és ainu nyelven beszélők között élek, nem túl sok szabadon maradt időmben, esős estéken és havas éjjeleken, esetlen ecsettemmel rögzítettem néhányat azokból az elbeszélésekből, melyeket őseink daloltak. Ha ez a munka hozzásegít néhányakat ahhoz, hogy megértsenek bennünket, akkor végtelen, felülmúlhatatlan örömmel osztom meg majd őseink előlötti örömét.

A bagolyisten dala

Ez az egyik legismertebb történet az ainu irodalomból. A narrátor a hayokpe, vagyis a Chikap Kamui bagolyisten állati teste. Chikap Kamui a föld és az egészség, a jólét istene, akinek a könnyeit néha mint aranyat és ezüstöt tekintették. A bagoly maga csak hayokpe, egy páncél, melyet Chikap Kamui hord, és amikor a baglyot a nyíllal lelövik, Chikap Kamui hat tovább.

„Mindenhol ezüstcseppek hullanak,
Mindenhol aranycseppek hullanak”,
Ezt énekeltem, mialatt a folyó felett és a falu felett siklottam,
Majd eltávolodva kicsit leszálltam.
A szegények gazdagokká lettek, és
Akik eddig gazdagok voltak, most szegényné.
Úgy tűnt.

A parton embergyerekek játszottak
Nyilakkal és íjakkal.
„Mindenhol ezüstcseppek hullanak,
Mindenhol aranycseppek hullanak”,
Énekeltem, repülve a gyerekek felett,
Ők szaladtak alattam, és azt mondták:

„Gyönyörű madár! Isteni madár!
Lőjük le nyilainkkal ezt a madarat,
Aki eltalálja, aki elsőként lelövi,
Az lesz a bajnok, az igazi hős!”
Így beszélve, a gyerekek, azok gyerekei, kik egykor szegények voltak,
De most gazdagok,
Aranynyilakat tettek az aranyíjakra,
És lőttek rám az aranynyilakkal,
Melyek elszárguldottak mellettem és alattam.

A csoport közepén volt egy fiú
 Közönséges íjjal és nyilakkal.
 Közönséges íja és nyilai, sőt, még
 A ruházata is mind azt mutatták, hogy szegény.
 De a szeme!
 Ahogy megláttam, tudtam, hogy nemes elődöktől származik,
 Nem is való egy ilyen társaságba.
 Fogta közönséges íját és nyilát, és rám célzott velük.
 A többi gyerek, olyanoké, akik eddig szegények voltak,
 De most gazdagok lettek,
 Hangosan nevetett rajta:

„Te mocskos szegény,
 A madár, az isteni madár,
 Aki nem fogta meg a mi aranynyilainkat,
 Komolyan gondolod, hogy
 Érinteni hagyja magát
 Egy paraszt közönséges nyilától, amely
 Csak rothadó fa?”

Így beszélve, lökdösték a szegény kis kölyköt,
 És ütötték. De a fiú nem törődött velük,
 Ignorálta őket teljesen, és rám célzott.
 Ahogy néztem, megsajnáltam.
 „Mindenhol ezüstcseppek hullanak,
 Mindenhol aranycseppek hullanak”,
 Énekeltem az égbolton, és
 Lassú körökben köröztem.
 A fiú, íjászállásba állva,
 Beharapva az alsó ajkát, rám célzott
 És lőtt. A kis nyíl szépen repült,
 Elért hozzám, elkaptam a karommal,
 S elfogadtam. Gyors spirálban zuhantam lefelé,
 A földre csattantam.
 Egymással versenyezve futottak hozzám a fiúk,
 S ahogy földet értem, a szegény fiú ért el elsőnek,
 És felemelt.
 A többiek, akik régen szegények voltak, de most gazdagok,
 Futva jöttek mögöttem,
 Lökdösve őt, és mindenféle gonoszságokat kiabálva rá:

„Te kis rondaság, csirkefogó,
 Mi akartuk megszerezni, és
 Te lelőtted előlünk!”
 A fiú a ruhája alá rejtett és magához szorítva védett,
 Kemény harc után talált egy részt a tömegben,
 Kiugrott és elmenekült.

Akik egykor szegények voltak, de most gazdagok,
 Köveket hajigáltak utána, meg fadarabokat,
 De a fiú nem törődött velük,
 Futott, mint a villám, olyan sebesen.
 Elért egy kis házhoz.
 Letett engem a keleti ablakba,¹ és aztán
 Néhány jól választott szóval elmesélte a történetét.
 A ház belsejéből kijött egy idős pár,
 Kezüket a szemük fölé emelve.²
 Láttam, hogy rettenetesen szegények,
 Bár a magatartásuk nemes volt.
 Mikor megláttak, mélyen meghajoltak, és
 Tiszteletteljes módon így kértek engem:

„Nagy bagolyisten,
 Megtisztelsz, hogy megjelensz kis paraszti kunyhónknál,
 Fogadd köszönetünk.
 Valaha gazdagok és hatalmasok voltunk,
 Bár most lesüllyedtünk ide a szegénységbe,
 Voltak idők, mikor a helyi istenek
 Gyakran látogatták meg ajándékaikkal a házunkat.
 Mivel ma már a nap lement,
 Légy éjjeli szállásra a vendégünk, Nagy Isten,
 De holnap nem tudunk neked mást felajánlani, csak egy inaut.”

Ily szavakkal köszöntöttek,
 És a keleti ablak párkányára egy kis szőnyeget kiterítve,
 Ráhelyeztek engem.
 Aztán mindenki nyugovóra tért,
 És nemsokára csak az alvók halk horkolását lehetett hallani.
 Ott ültem a földi testem³ két füle között,
 Aztán, még mielőtt éjfél lett volna, kiemelkedtem.
 „Mindenhol ezüstcseppek hullanak,
 Mindenhol aranycseppek hullanak.”
 Nyugodtan énekeltem, gyönyörű hangokkal,
 Ahogy körbepültem a házat a bal oldalától a jobbíg.
 Amint mozgattam a szárnyaimat,

¹ Az ainu ház keleti ablaka szent helynek számított, nem kinézésre szolgált. Megfelelő hely egy halott bagoly belépéséhez.

² Tiszteletteljes köszöntés.

³ A bagolyisten a hayokpéban (a páncéljában) volt. A saját világukban az ainu isteneknek, és így a bagoly istennek is emberi formájuk van, és házakban laknak. Amikor ellátogatnak az emberek világába, valamilyen állati formát öltenek, és a hordott állati formát hívják hayokpé-nak. Amikor az állati forma már meghalt, az isten még benne maradhatott a két fül között. Az emberek már halottnak gondolták a baglyot, de az ainuk tudták, hogy az isten még benne lehet.

Különleges drágakövek hulltak körülöttem,
 S a kis ház hamarosan megtelt
 Csodálatos kincsekkel.
 „Mindenhol ezüstcseppek hullanak,
 Mindenhol arany cseppek hullanak.”
 Miközben énekeltem, a kis ház
 Aranyházzá változott, egy óriási udvarházzá
 Varázslatos kincsekkel.
 Átalakítottam egy házzá varázslatos ruhákkal.
 Ragyogóbban kidíszítettem a belsejét,
 Mint amilyen egy nagyúr palotájának a belseje.
 Mikor elkészültem,
 Visszamentem, és leültem oda, ahol az előbb voltam,
 A volt testem két füle közé.
 Hatottam az emberek álmára,
 Hogy álmodjanak az ainu nispárol,⁴
 Álmodjanak arról, hogyan veszítették el egykor a szerencsájük,
 Az emberek, akik egykor szegények voltak, de most gazdagok,
 Hogyan gúnyolódtak rajtuk, és én,
 Mikor láttam ezt, hogyan sajnáltam meg őket.
 Mert nem vagyok gonosz szellem.
 Eljöttem emberi házukba,
 Itt maradtam, és biztosítottam őket az áldásomról,
 Ezekből a dolgokból is láthatják.
 Mire mindennel készen lettem,
 Az éj már helyet adott a hajnalnak,
 Az emberek felébredtek,
 S mikor körbenéztek, nem akartak hinni a szemüknek.
 Az öregasszony hangosan kiáltozott,
 És az öregember hatalmas könnyeket hullajtott.
 Aztán, mielőtt bármi másba kezdtek volna,
 Odajöttek hozzám, megálltak előttem, és így beszéltek:
 „Azt hittük először, hogy álmodunk, hogy még mindig alszunk,
 De valójában te tetted mindezt a számunkra.
 Szegényes, egyszerű kunyhónkban
 Már a megjelenésed is nagy kegy volt velünk.
 Az Ország Nagy Istene,
 Te megsajnáltál minket a balszerencsénk miatt is,
 Az áldásodat még hatalmasabbá tetted.”
 Könnyezve beszéltek, ahogy megszólítottak engem,
 Aztán fát vágtak az inauhoz,
 Készítettek egy csodálatos új inaut,
 És megtiszteltek vele.

⁴ A nipa az ainuknál a leggazdagabb, leghatalmasabb ember.

Az öregasszony új ruhákat készített.
 A fiú mindenben segített,
 Fát gyűjtött, vizet melegített,
 Elkészítette a sakét,
 S mikor minden előkészület megtörtént,
 Hat hordó sake sorakozott fel a magas ülés (az oltár) előtt.
 Akkor én szólítottam az öreg Szív Istennőt,⁵ és
 Beszéltem különböző istenekkel.
 Két nap telt el, és a sake illata
 Terjedt szét a levegőben. (Ezt az istenek különösen szeretik!)
 Akkor rávettem a fiút, hogy öltse magára
 Szegényes, kopott, régi ruháit, és
 Járja körbe a falut,
 Hívjon meg mindenkit vendégségbe.
 Azokat, akik egykor szegények voltak, de most gazdagok.
 Ő elment minden házba,
 És átadta az üzenetemet, de
 Azok, akik egykor szegények voltak, és most gazdagok,
 Csak nevettek rajta:

„Hah, igen, micsoda csoda, a szegényeknek
 Lett valamilyen sakójuk,
 Összekaparva valamilyen ünnepről,
 Úgy tűnik, hogy mindenkit meg akarnak hívni.
 Menjünk és nézzük meg a nagy igyekezetüket,
 Jót nevetünk majd rajtuk.”

Így beszélve egymás közt, összegyűltek,
 Messziről együtt jöttek,
 És mikor hirtelen megpillantották a házat,
 Volt, aki a soktól rögtön visszafordult és hazament.
 Mások közelebb jöttek, amíg a csodálkozástól össze nem estek.
 Az öregasszony kiment hozzájuk,
 Megfogta a kezüket, hogy a házba vezesse őket,
 De csak másztak a földön egyedül,
 És egyik sem emelte fel az arcát.
 Aztán megjelent az öregember,
 És tiszta hangon így szólt hozzájuk:

„Mikor szegények voltunk, lehetetlen volt, hogy
 Ilyen szabadon jöjjünk-menjünk, de
 A Nagy Isten megsajnálta minket,
 Mert nem voltak gonosz gondolataink,
 S ezért megáldott.
 Mostantól fogva az egész falu számára olyanok leszünk,

⁵ Apehuchi, a Tűz Nagyanyó, a Szív és a Tűz Istennője általában.

Mint egy nagy család.
A vándorokat hagyjuk, hogy vándorok maradjanak,
És mindenki, aki akarja, szabadon meglátogathat minket.”

Az emberek bocsánatot kértek azért, hogy
Olyan csúnyán bántak velük, és ígérték, hogy
Ettől fogva jó barátok lesznek.
Mindannyian egyesültek a nekem történő áldozati tiszteletadásban.
Mikor annak vége lett,
Elkezdődött egy nagy bankett.
Elnéztem, ahogy az emberek táncoltak,
És elbeszélgettem közben a Tűz Istennővel és a Ház Istenével,
És a házi oltár Öreg Istennőjével.⁶
Örömteli volt a látvány,
Aztán két-három nap múlva a multság véget ért.
Elégedett voltam, hogy jó viszonyok uralkodnak az emberek között,
Elköszöntem a Tűz Istennőtől, a Ház Istenétől és az oltár Istennőjétől.
Hazamentem a saját házamba.
Mire hazaértem, a házam tele volt
Gyönyörű inaukkal és a legfinomabb szakéval.
Akkor üzenetet küldtem a közelebbi és a távolabbi isteneknek,
Meghívtam őket egy ünnepi bankettre,
Azért, hogy elmeséljem nekik a történetét,
Hogy meglátogattam egy emberi falut,
És mi mindent éltem át ott.
Ők dicsértek engem, és mindannyian egy-egy szép inauval tértek haza.
Gyakran letekintek az ainu falu embereire,
Béke van, az emberek harmóniában élnek,
A nispa áll a falu élén.
A nispa az a fiú, aki már felnőtt,
Felesége és szép gyermeke van,
Aki tiszteli apját és anyját.
És minden alkalommal, mikor sakét csinál,
Vagy egy bankett elején,
Inaut és sakét küld nekem.
Nézem az embereket,
S így fogom nézni örökké,
Mert védeni fogom az emberek világát.

Így beszélt a bagolyisten.

Müller Márta fordítása

⁶ Chisekor Kamui, a Ház Istene, másképpen még „A ház öregemberének” is nevezik. Nusekor Kamui, az oltár Istennője. Az oltár az a hely, ahol az inaut tartják. Vészhelyzetekben elő szokott fordulni, hogy az oltár Istennője kígyó formában megjelenik. Ilyenkor azt mondják: „Nusakorkamui Nagyanyó kimegy megtalálni a baj okát”, s természetesen a kígyót nem szabad megölni, mert az hatalmas büntetést vonna maga után.